

54^e Jaargang

Dinsdag 5 februari 2019

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Mozes' vergissing

En hij meende, dat zijn broeders zouden verstaan, dat God door zijn hand hun verlossing geven zou, maar zij hebben het niet verstaan (Hand. 7:25).

In zijn toespraak voor het Sanhedrin vertelt Stefanus ook iets over Mozes. Onder meer heeft hij het over datgene wat er in Mozes' hart was, toen hij 40 jaar oud was. Tot aan die tijd leefde Mozes als een Egyptenaar, Hij werd ook zo opgevoed en onderwezen, want in de toekomst zou hij een of andere hoge functie in de regering van Egypte gaan bekleden.

Maar voor Mozes was zo'n functie hoe langer hoe minder vanzelfsprekend geworden. Meer en meer was hij zich zijn afkomst bewust geworden. Was hij wel echt een Egyptenaar? Of lagen zijn wortels ergens anders? Nee, Egyptenaar was hij niet, Hij behoorde bij het verachte volk van slaven, dat zwaar werd verdrukt. En ondanks alles wat er tegen was, deed hij toch de goede keus, waarvan we lezen in Hebr. 11:24-26. God had hem duidelijk gemaakt, dat de verdrukte slaven zijn 'broeders' waren (vers 23).

Nog meer was hem duidelijk geworden. Hoe het gegaan is, blijft onduidelijk, maar in hem is een roepingsbesef ontwaakt, en dat had geen betrekking op een hoge post in Egypte, maar had wel te maken met de verlossing van het slavenvolk, dat ondanks de slavernij toch Gods volk was.

Het kwam hem in zijn hart om zijn broeders te bezoeken (Hand. 7:23). Wie legde dat in zijn hart? Laten we maar gewoon zeggen, dat de Heere dat deed. Roepingsbesef was het en zo iets is van God afkomstig. En toen was daar de directe confrontatie met zo'n wrede slavendrijver, die een van Mozes' "broeders" te lijf ging. Bij Mozes kroop het bloed toen waar het niet gaan kon en de Egyptenaar moest haastig begraven worden, want het spoor moest worden uitgewist.

Deze gebeurtenis had grote gevolgen. Hij voelde het. Was het goed wat hij gedaan had? Of was het fout? Hoe kwam hij eigenlijk tot deze daad? In ieder geval was het hem zelf duidelijk, dat de Heere hem riep tot een grote taak. Egypte mocht niet blijven doen wat hij deze slavendrijver had zien doen. En ja, daar had hij gelijk in. Die overtuiging kwam van God. Zouden zijn "broeders" het ook begrijpen? Zou het uur van de bevrijding dagen? Nu hij toch een daad gesteld had, hoopte hij dat het vervolg ook zou komen.

Het gebeurde echter niet. Dat werd de volgende dag duidelijk. De Israëlieten hadden het niet begrepen, Dat bleek uit de houding van een van hen, die ruzie maakte met een "broeder". Ronduit wees hij elke

inmenging van Mozes' kant af en Mozes beseftte dat hij moest vluchten.

Was zijn roepingsbesef verkeerd? Had hij zich vergist? Nee, vergist had hij zich niet. Er was wel degelijk een roeping. Maar waar hij zich wel in vergist had, was het tijdstip. Het was Gods tijd nog niet. Zowel voor Mozes als voor het volk was het te vroeg. Mozes was nog lang niet geschikt voor de taak. Veel zal hij eerst moeten leren. Met name zal hij moeten leren geduldig te zijn. Hij krijgt voor die les veertig jaren de tijd, als hij met schapen mag omgaan.

In diezelfde veertig jaren krijgt het slavenvolk de gelegenheid om eindelijk te gaan beseffen hoe erg het met hen gesteld is. Zij moeten hun eigenlijke nood gaan beseffen. Want ja, ze hebben het wel zwaar, maar hun lot is nog niet ondragelijk. Ze kunnen het kennelijk nog wel volhouden.

Maar zolang ze dat kunnen is Gods tijd nog niet aangebroken. Hij komt pas, als ik echt geen kant meer uit kan. 'Toen alle hoop in mij bezweek en niemand zorgde voor mijn ziel. Op dat punt komt Israël pas veertig jaar later (zie Ex. 2: 23-25). En dan gaat God aan 't werk.

Iemand kan menen door God tot een bijzondere taak geroepen te zijn. Dat besef kan nog bij de Heere vandaan komen ook. Maar dan blijft het toch wel van belang, dat de roeping omgezet wordt in de zending. En die vindt plaats op Gods tijd. Daar kan een tijd van wachten tussenin liggen, omdat er eerst nog iets meer geleerd moet worden. Wat ons ook duidelijk moet worden, is dat onze nood zo groot is, dat de verlossing die we nodig hebben, alleen maar bij de Heere vandaan kan komen. Dan gaan we erom bidden, vooral als we ons realiseren, dat de Heere gezegd heeft dat Hij de Hoorder van het gebed is. Kan het dan zijn, dat er toch nog geen verlossing komt? Inderdaad. God wil dan weten hoezeer het ons ernst is. Het gebed, dat God verhoort, heeft onder andere dit kenmerk, dat we onze nood recht en grondig kennen (Heid. Cat., Zondag 45).

Ds. P. den Butter

Simson KDO

In Den Haag is er een sportschool met de naam 'Simson KDO'. De letters staan voor: Kracht Door Oefening. Je kunt er fitnesssen, gewichtheffen, worstelen, kickboksen enzovoorts. Door oefening wordt je sterk en kun je je mannetje (of vrouwtje) staan. Door die sportschool naar hem te vernoemen, wordt gesuggereerd dat Simson ook op die manier sterk en onoverwinnelijk is geworden. En als ik aan jou vraag hoe hij eruit heeft gezien, dan denk je misschien terug aan de plaatjes in de kinderbijbel, waar Simson altijd wordt getekend als een bodybuilder. Iemand met volle biceps, een brede borstkas en een strakke sixpack. Maar het is maar zeer de vraag of hij er zo uit heeft gezien. Zijn kracht lag immers niet in zijn lichaam. En we lezen nergens dat Simson zich heeft geoefend in vechtsporten. Hij werd geoefend door de Heilige Geest. Zijn kracht kwam van God.

*Richteren 13:25
En de Geest des
HEEREN begon
hem bijwijlen te
drijven in het leger
van Dan, tussen
Zora en tussen
Estháol.*

In vers 24 lezen we een paar eenvoudige woorden: '...en dat knechtje werd groot.' Het zijn woorden van grote betekenis. Zijn ouders hebben Simson niet alleen gevoed, maar ook opgevoed. Ze hebben hem verteld van die Engel en wat Hij gezegd heeft. Ze hebben hem verboden om gistende drank te drinken, zoals druivensap en wijn, al had hij er nog zo'n zin in. En als hij misschien weleens klaagde over dat lange haar, vooral als het warm was, en als het uitkammen van de klitten zo'n pijn deed, dan wezen ze hem erop dat God had bevolen dat zijn haar niet geknipt mocht worden. Hij was een Nazireeër Gods!

En Manoach en zijn vrouw hebben met veel verwachting hun kind geobserveerd. Ze waren heilig nieuwsgierig naar 'des knechtjes wijze en werk'. Want dat wisten ze niet! Manoach had er wel om gevraagd, maar de Engel had er concreet niets over gezegd. En ze wisten wel *dát* God Simson gebruiken zou om Israël te verlossen van de Filistijnen, maar niet *hóe*. En daarom hebben ze hun zoon nauwlettend in de gaten gehouden. En ze hebben gemerkt dat de Heere hun kind zegende. En dat bleek met name toen Simson groter werd, in vers 25.
Wat die woorden 'in het leger van Dan'

betekenen, is niet duidelijk. De stam van Dan zal geen leger hebben gehad, dus is het beter om de woorden onvertaald te laten, net zoals in Richteren 18:12, waar dezelfde woorden als een plaatsnaam worden genoemd: Manaché-Dan, dat tussen Zora en Esthaol lag. Waarschijnlijk was Manaché-Dan de woonplaats van Simson.

Simson zal in vers 25 ongeveer twintig jaar zijn geweest. En dan wordt hij overvallen door onweerstaanbare impulsen. Een innerlijke drang, een drijvende kracht, die hem wegvoert. Hij moet eruit! De Heilige Geest dreef hem, zo lezen we. En dat kan verschillende betekenissen hebben. 'Aanporren, opjagen', maar ook 'herhaaldelijk slaan', zoals een smid een stuk ijzer op een aambeeld bewerkt. Simson wordt dus door een onzichtbare hand gekneed en gevormd. Hij ligt als een stuk ijzer op het aambeeld van de Geest en krijgt langzamerhand de vorm van verlosser. Hoe dat praktisch is gegaan, blijft onduidelijk. Matthew Henry denkt aan lichamelijke oefeningen en dappere heldendaden.

Ik weet dat niet. Het zou natuurlijk kunnen, maar noodzakelijk is het niet. Geen bodybuilder zal ooit met zijn blote handen een leeuw kunnen doden. Geen kickbokser zal ooit duizend man kunnen verslaan. Geen gewichtheffer zou ooit de duizenden kilo's zware stadspoort van Gaza hebben kunnen wegdragen. Simson kreeg zijn kracht van de Geest. En hij kon al deze dingen ook al was hij een mager ventje geweest.

Het drijven van de Geest wil zeggen dat Simson steeds meer overtuigd werd hoe nodig het was dat Israël verlost zou worden van de Filistijnen. Hij voelde de verantwoordelijkheid steeds zwaarder drukken en kreeg steeds meer de innerlijke drang om aan de slag te gaan. Zo deed de Heere het ook bij Johannes de Doper. Die heeft jaren in eenzaamheid gewoond en is bekwaam gemaakt om de voorloper van Christus te worden. En het wordt van Christus Zelf ook gezegd, in Lukas 2:52: '*En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade, bij God en de mensen*'.

Als de Heere een mens wil gebruiken in Zijn dienst, dan begint de Geest hem te drijven. Slag na slag wordt hij ingewonnen en voorbereid om zijn leven in de dienst van de Heere te besteden. Het werd een brandend vuur in zijn binnenste, zo zegt Jeremia (Jer.20:9). En Paulus spreekt het wee over zichzelf uit als hij het Evangelie niet zou verkondigen. Want de nood was hem opgelegd (1 Kor.9:16). Zijn er nog jonge mannen die de begeerte hebben om dominee te worden? Dan gun je de duivel niet één mens. Dan krijg je de onweerstaanbare drang om gebruikt te worden om zielen te verlossen.

In het boek Handelingen staan reisverslagen. Beschreven door Lucas. Wat we kunnen lezen is waar. Echt gebeurd. Handelingen behoort tot het beschreven Woord van God. De Heilige Geest heeft Lucas de schrijver ordelijk voor de aandacht, voor de geest gebracht, wat het nageslacht kan lezen en moet weten. Het laatste dienen we niet te vergeten. De trouwe zorg van de Heere voor ons komt er in uit. Want al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot lering (2 Tim. 3:16). Laten we daar niet overheen lezen. Ook in Handelingen staan gebeurtenissen van betekenis, ook voor ons. Al mogen onze omstandigheden anders zijn. Onderwijs geeft elke gebeurtenis. De beleving, de bezinning op de gebeurtenissen kan veel doen. We staan ook midden in het leven. Op een bepaald moment beschrijft Lucas een wonderlijk gebeuren. Het geloof van de commandant Julius in het belijden van Paulus dat allen behouden aan land zouden komen. Julius gaf instructies wat de scheepslui, dus ook de gevangenen moesten doen. Wie konden zwemmen moesten als eersten van het schip springen en zo zwemmend aan land zien te komen. Anderen zouden op planken aan wal moeten zien te komen of zouden zich moeten vastklemmen aan stukken hout van het brekende schip. En wat staat er. Roemend in de Heere. Zo is het geschied dat zij allen, 276 man, behouden aan land gekomen zijn. Hand. 27:44b. Het gebeuren was een bevestiging voor Paulus. Paulus wordt voor de keizer gesteld om van God de Heere te getuigen. Allen weten het: Paulus gaat met ons naar Rome. Zou het alleen bij weten gebleven

Paulus en Rome 6

zijn? Laten we dat niet geloven. De Heere heeft gewerkt. Als wij maar niet ontbreken bij de grote schare (Openb. 7:9). Op het gestrooide zaad volgt een werelddoogst. Dit staat vast. Er is nog werk voor zaaiers. Zaaiers van het goede zaad van het Woord. Op deze reis naar Rome is meer gebeurd. Na drie maanden van overwintering op het eiland Malta ging de vaart via Syracuse en Regium naar Puteoli. Een voorhaven van Rome. Het gezelschap was op Italiaanse grond gekomen. Weer een stap dichterbij Rome. De Heere volvoert Zijn raad en werkt op Zijn wijze. Heilzaam. Raadzaam. Troostend. Sterkend. We lezen ervan. Hoe goed was het op het eiland Malta. De getuigenis van het Evangelie van het Koninkrijk van God werd gehoord en gezien in daden. Naar zijn hartelijke wens kregen Paulus en zijn vrienden te Puteoli contact met geestelijke broeders. De leider van de gevangenen gaf permissie de stad in te gaan. Paulus en zijn vrienden gingen de stad in. Een stad van betekenis. Van historie en cultuur. Veel was er te zien. Wat we van het drietal lezen is treffend. Het spreekt van geestelijk leven. Dat woord 'geestelijk leven' is een rijk gevuld woord. Het wijst op een geboren en blijvende levensverhouding. Gewild door de levende God. Verworven door bloedstorting. Gewerkt door de Heilige Geest. En zo merkbaar in het leven. De apostel Johannes, die weet wat liefde is en wat liefde doet, schrijft: Een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren en een iegelijk die liefheeft. Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is (1 Joh. 5:1). Is dat werkelijk, dan blijkt iets van de Jezus kennende levensverhouding. Toen het ging over de verwanten van Jezus, strekte Jezus Zijn hand uit over Zijn discipelen en zeide: Ziet Mijn moeder en Mijn broeders. Want zo wie de wil van Mijn Vader doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder en zuster en moeder (Matth. 12:49 en 50). Voor het dieptepunt van Jezus' lijden en sterven wijst Jezus op de laatste en beslissende oordeelsdag

en zo op de vergelding van liefde en barmhartigheidsbetoning. De Koning zal spreken en zeggen: Voorwaar zeg Ik u, voor zoveel gij dit één van mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan. Welk een belijden klonk op de opstandingsmorgen bij het geopende graf. Een gerichte boodschap van Jezus aan Jezus' broeders (Matth. 28:10 en Joh. 20:1:7). Wat laat de Heere ons lezen. Welk een liefde spreekt erin. Beheerst het ons als ambtsdragers? Treft ons was er staat in Hebr. 2:14-18? Wanneer nu de band aan Christus leeft en werkt, dan is er ook de band aan elkaar en het leven met elkaar. De naam 'broeders' is dan geen etiket maar een werkelijkheid. In gebed zeker en voor zover mogelijk is in contacten. Het is een open vraag of dit vandaag zo functioneert. Gaat het over de wereld, over ons land, de verdeeldheid onderling, het laatste bijzonder, dan wordt gehoord of gelezen de bekende uitspraak: Wie zou niet wenen. Maar gaat dit wenen gepaard met daden? Wenen wijst op een werkelijkheid, een pijnlijk gemis. Leven mist leven en leven zoekt leven. In de eerste plaats de Heere. De Levensbron. De Heere boven, maar ook de broeders beneden. Broeders van hetzelfde huis. Zonen van de hemelse Vader. Wat kunnen we bijzonder als ambtsdragers het bij goede woorden laten. Waar geestelijk leven werkt wordt beleden en beleefd: Ik geloof een heilige, algemene, christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen. Laat de houding van Paulus en zijn vrienden ons niet beschamen. Welk een goede dagen waren er te Puteoli. De Heere geeft nog oases.

M.C. Tanis

*Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere, HEERE.
Ezechiël 34:31.*

De tekst bevat troostrijke woorden voor Gods kinderen. Zij zijn schapen. Christus heeft Zijn leven voor hen gesteld. Er is veel overeenkomst tussen een schaap en een kind van God. Een schaap is een rein dier, Gods kind heeft een rein hart en wil heilig leven. Een schaap is een nuttig dier, Gods kind is nuttig voor familie en bureu. Zij sporen goddelozen aan de Heere te zoeken. Een schaap is oprecht, zachtmoedig en geduldig. Gods kind ook. Schapen kunnen soms afdwalen, dat geldt ook Gods kinderen. Schapen kennen de stem van hun herder, Gods kinderen kennen de stem van de goede Herder. God zegt: Mijn schapen, omdat Hij ze van eeuwigheid heeft uitverkoren, krachtadig geroepen en voor hen zorgt. Er staat: schapen Mijner weide. Al biedt de weide in dit leven soms weinig aan Gods kinderen, zij zullen eenmaal het aardrijk beërven. Gods kinderen kennen ook de weide der genade: de prediking. Door de prediking voedt, sterkt en troost de Heere Zijn schapen. De weide der heerlijkheid is de toekomst van Gods kinderen. De HEERE is hun Herder, hen zal niets ontbreken. Tot tweemaal toe staat er schapen. "Dat doet God om Zijn kinderen wakker te roepen, want zij slapen vaak op het bed van zorgeloosheid." De tekst zegt 'Gij zijt mensen.' De mens is volmaakt uit de hand van zijn Maker voortgekomen. Verstand, wil en lichaam waren volmaakt. Door de val is dat alles verloren gegaan. De gevallen mens heeft geen lust aan Gods wegen, hij wil in de zonde leven. 'U bent erger dan de duivel, want u zondigt tegen Gods lankmoedigheid of geduld en waarschuwing, tegen het licht van het Evangelie. En dat heeft de duivel niet gedaan.' De mens in de staat der genade krijgt Gods beeld terug. Maar Gods kind blijft wel zondaar, hij kent de strijd tussen vlees en geest. Gods kinderen worden steeds door hun verdorvenheid overvallen: haast, drift, wereldsgezindheid, hoogmoed of moedeloosheid. Gods kinderen zijn vaak ondankbaar. Gods kinderen kunnen de Heilige Geest bedroeven en smarten aandoen door het werk van God in hen te ontkennen en de dag der kleine dingen te verachten. Gods kinderen zijn mensen die murmureren. U bent snel moedeloos, ongelovig en verdrietig. Gods kinderen zijn soms zorgeloos tegenover de vijanden die op hen loeren. Soms ook slap en harteloos in bidden, lezen, kerkgang en zelfonderzoek. De wijze maagden werden ook sluimerig en vielen in slaap. Gods goedheid en trouw worden soms gewantrouwd. Er is veel reden om te belijden: ik ben een groot beest bij u. Ik ben een dode hond (Mefiboseth). Het is onbegrijpelijk dat de Heere zegt: Ik ben uw God. "Ik ben uw verzoende God in Mijn Zoon Jezus." God betekent alles voor Zijn volk. In bijzondere zin is Gods oog op Zijn kinderen. De Heere weet van hun droefheid over de zonde en hun worstelingen in de binnenkamer. De Heere weet van

hun verdrukking en tegenspoed. Wie Gods kinderen aanraakt, raakt Gods oogappel aan. In Christus bezitten Gods kinderen alles. Alles moet medewerken ten goede. De Heere zorgt volmaakt in tijdelijke en geestelijke dingen. God zal eeuwig de God van Zijn kinderen zijn. Lichaam en ziel van Gods kinderen zullen herenigd worden. Jakob zei tegen Ezau: ik heb alles. De woorden 'gij zijt mensen' geven aan dat niemand het verdiend heeft dat de Heere zijn God is. Niemand is het waardig dat God Zijn ogen op hem zou slaan. God heeft het ook niet nodig door mensen gediend te worden. Toch behaagt het de Heere genade te bewijzen aan gevallen mensen. Dat is enkel en alleen Gods welbehagen. De heilige God ziet om naar onreine zondaren. "God is een licht zonder duisternis; de mens is enkel duisternis, in wie geen licht woont." De Heere weet wat maaksel Zijn kinderen zijn. Zoals zich een vader ontfermt over zijn kinderen, zo ontfermt Zich de Heere over degenen die Hem vrezen. Een moeder kan haar zuigeling vergeten, maar de Heere vergeet de Zijnen niet. Gods kinderen vallen wel, maar worden niet weggeworpen. De Heere blijft getrouw aan ontrouwen. Tenslotte zegt onze tekst: spreekt de Heere HEERE. Dat wil zeggen dat God de soevereine Heere is. "Ik heb u willen verheerlijken boven zoveel anderen die aan zichzelf zijn gelaten tot het eeuwige verderf." Alleen vrijmachtige genade bewoog de Heere. God is ook een wijze Heere. Hij heeft in Zijn wijsheid een middel bedacht om de allergoddelooste in Zijn gemeenschap te brengen. De Heere is ook de onveranderlijke God. De beloften van God zijn in Christus ja en amen. De Heere zal Zijn beloften zeker vervullen. De Heere is ook de almachtige God. Als de almachtige zal Hij Zijn beloften vervullen. Niemand kan dat verhinderen. God is de vrijmachtige, wijze, onveranderlijke en almachtige Heere. De verdorvenheden van Gods kinderen zullen hen nooit buiten de hemel houden. Christus heeft voor al hun zonden voldaan. De Heere zal het goede werk dat Hij begonnen is voleindigen. Uw zonden kunnen dat nooit vernietigen.

Toepassing. De tekstwoorden gelden niet voor onbekeerde, schurftige schapen, die als de pest in Gods kerk zijn. Die hebben alleen maar een gedaante van godzaligheid. Het geldt ook hen niet die God en de wereld willen dienen. Tijdgelovigen staat er ook buiten. Schapen zijn hieraan te herkennen: God maakte hen tot schapen. Het was vrijmachtige genade. Zij kennen de stem van de goede Herder. Zij gaan op de voetstappen der schapen. Zij zijn graag bij de kudde. De schapen zullen de onverderfelijke kroon der heerlijkheid ontvangen.

Ds. A. van Heteren

KERK EN WERELD

In een der vorige artikelen gaf ik aan dat de kerk er niet voor de wereld is. Een nobele lezer vroeg mij deze gedachte nader te verklaren. Ik begrijp dat deze uitspraak nadere toelichting behoeft.

Naar ik mij stellig kan herinneren, heeft Prof. Kremer tijdens zijn colleges ooit gezegd dat het apostolaat (daarvoor staat de naam van een andere Kraemer) geen Bijbelse gedachte is. Zo ongeveer.

Algemeen wordt aangenomen dat we na de dood van de apostelen niet meer kunnen spreken van het apostolaat. Daarvoor was dat ambt te specifiek, te uniek.

Toch houden anderen vast aan deze benaming. Hieraan wordt dan de uitleg gegeven dat de kerk er is voor de wereld. Ten onrechte.

Wat zegt Gods Woord? Denk eens aan de woorden uit Johannes 17: "Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt" (vers 9). De volgende verzen werken deze gedachte nader uit. De wereld wordt gezien als een vijandige leefruimte. Er is sprake van de haat van de wereld; de kerk moet in de wereld bewaard worden. Daar spreekt de Heere over. De Kerk moet bewaard worden. Dat is een eerste vereiste.

Het is echter ook waar dat de Heere Zelf zegt in de wereld gezonden te zijn en ook dat Hij Zijn discipelen in de wereld zendt. In deze lijn ligt ook de gedachte dat er andere schapen zijn die van deze stal niet zijn. Er zullen er ook zijn die door hun woord in Christus zullen geloven.

Wat te denken van deze verschillende benaderingen? Als een kerk zoals vroeger de domkerken, gebouwd werd, werden de stenen gedolven in bijvoorbeeld de steengroeven. De Heere vergadert uit het ganse menselijke geslacht Zijn gemeente. Maar de wereld wordt niet zalig; dat geldt alleen voor de Kerk. We kennen ook het beeld van de rivier. Brede uiterwaarden, maar de bedding is het voornaamste.

In de term: "de Kerk is er voor de wereld" zoekt men het eerste doel van de Kerk in de wereld. Ik geloof dat het eerste doel van de Kerk de verheerlijking van God is. En daarna dat de Kerk een tweede doel heeft in de opbouw der heiligen (Efeze 4). Een derde gegeven ligt er dan in de roeping van de kerk om in de wereld een lichtend licht te zijn. Ook: Gaat dan heen, onderwijst al de volken.

Er is in deze tijd een breed aangehangen gedachte dat het gaat om de wereld. Hierin speelt mee dat de kerkmensen al zalig zijn; dus blijft alleen de wereld nog over om deze te bekeren. Ik heb eens gehoord van een gemeente waar een laagdrempelige kerkplanting werd voorgestaan. De bestaande gemeente leed daaronder. Toen ik daar een opmerking over maakte, werd gezegd dat dat niet erg is. Hierin speelt de gedachte mee dat de kerk als instituut zijn tijd heeft gehad. Dat is een moderne gedachte. Ik heb ooit eens geschreven over een "Hema-kerk". De kerk moet helemaal opgaan in verbanden van alle dag, wereldse kaders. Op het werk, in

de kring, of de club. Vroeger bouwde men kathedralen, moderne kerken zijn echter uitgebouwde huiskamers. Een kerk zonder ambten, dogma's en kerkorden, waarin ieder vrij is en ieder zijn mening mag hebben. De tijd van de grote verhalen is immers voorbij.

Op de achtergrond spreekt mee dat kerkmensen zich meer en meer wereldburgers voelen. We staan helemaal in deze maatschappij. We zijn ook meer verwereldlijkt. We voelen ons te weinig vreemdelingen op de aarde.

Dat de kerk een roeping heeft voor de wereld en dat velen dat zo beleven, moet wel positief worden gewaardeerd. Het getuigt van bewogenheid en een diep besef van de waarde van een onsterfelijke ziel. Maar als kerk en wereld elkaar naderen, het is duidelijk, kunnen er twee dingen gebeuren. Of de kerk bewerkt de wereld of de wereld bewerkt de kerk. We kunnen raden wat we nu om ons heen zien. Een zeedijk scheidt water en land. Als men een doorgang zoekt, stort de zee zich op het land. Dat is een gevaar!

Het mooiste zou het zijn als de kerk zoveel licht in zich heeft en dus ook verspreidt, dat de wereld zegt: Wij zullen met u gaan want we hebben gezien dat de Heere met u is. Als de kerk binnen haar muren het geloof goed beleefd, stroomt het levende water naar buiten. Maar het kan ook gebeuren dat de kerk zelf schemert en zich begeeft naar het kunstlicht van de wereld.

Ik erken dus zeker de roeping van de kerk voor de wereld. Maar het eerste doel ligt binnen. En als dat goed beleefd wordt, gaat de wereld het merken. Wees er trouwens ook op bedacht dat de wereld niet zomaar direct jaloers wordt (Nashville). Men zou dat kunnen menen te bereiken als we de drempels verlagen of wegnemen. Maar waarom hebben we eigenlijk drempels? Toch ook om het stof van de straat buiten te houden.

Tenslotte deze woorden: "En mij werd een rietstok gegeven, een meetroede gelijk; en de engel stond en zeide: Sta op, en meet den tempel Gods en het altaar, en degenen, die daarin aanbidden. En laat het voorhof uit, dat van buiten den tempel is, en meet dat niet, want het is den heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden" (Opb.11:1,2). Niet alleen de wereld wordt buitengesloten, maar ook de voorhof. Bent u een levend lidmaat of een bezoeker van de voorhof? We hebben het altaar nodig, en de Heere heeft ook de weg daartoe geopend, ook voor u.

De kerk mag zich niet verschansen achter dikke kloostermuren. Het gaat niet alleen om wereldmijding, ook om wereldwijding. Het zou kunnen dat met het wegvallen van de zuil de grenzen rafelig worden. Het kan dan maar zo gebeurd zijn met de kerk.....

De collecte

Er is een vraag over de collecte tijdens de zondagse erediensten. Gewoonlijk vindt de inzameling van de gaven voor de preek plaats, maar ook wel op andere momenten. De vraag is of het juist is dat de diakenen tijdens de tussenzang, als die nog wordt gezongen, dus ook nog tijdens de preek, ook nog een rondgang houden. De vraagstelster vindt het niet passen en afleidend. En of zij daarin nu gelijk heeft of niet...

Laten we eens op die vraag ingaan en gelijk iets meer zeggen over de collecte tijdens de kerkdienst. Het kan een praktische reden hebben om het zo te doen, namelijk ook nog een rondgang tijdens de preek, maar ikzelf vind het storend. Al behoort de dienst der offeranden tot een officiële eredienst, tijdens de preek werkt het naar mijn idee afleidend. Bovendien lijkt het wel of er dan als het ware een pauze in de kerkdienst wordt ingelast, waarbij we naar onze portemonnee grijpen, een psalm zingen en gelijk het snoep weer rond laten gaan. Kunnen we als hoorders daarna de draad van de preek weer oppakken? Maar goed, dat is dus mijn persoonlijke mening. Ik wijs op nog weer andere dingen.

In elke kerkdienst gaan de diakenen rond om te collecteren voor de kerk, de diaconie en andere doeleinden. Bij het legen van de zakken, na de dienst, komen ze niet alleen geld tegen, maar ook wel andere dingen, snoep of een knoop of oud, waardeloos geld bijvoorbeeld. Ook wel eens een briefje met enig commentaar, of kritiek op dit of dat, in de regel zonder afzender. Dit mag echter helemaal niet. Ik durf het een zonde te noemen. Men heeft namelijk helemaal geen besef wat er bij het collecteren plaats vindt: we noemen het de dienst der offeranden en is met recht een wezenlijk onderdeel van de eredienst. Door de profeet Maleachi waarschuwde de Heere ervoor om Hem geen offer te brengen waar wat aan mankeerde, een ziek dier bijvoorbeeld. We mogen de Heere geen stenen voor brood geven omdat Hij dat ook niet doet als we Hem iets vragen!

Zijn we per ongeluk geld vergeten mee te nemen, stop dan geen lege hand in de zak en doe er ook geen snipper papier in. De Heere Jezus wist wat die arme weduwe in de offerkist wierp en zo weet Hij nog wat er in de collectezak gedeponneerd wordt. De geschiedenis van die weduwe laat ons overigens ook zien dat het niet gaat om de grootheid van de gave, maar om het hart van de gever. Is daar liefde in tot de Heere en Zijn dienst?

Het wordt op de catechisatie wel eens gevraagd hoeveel we aan de Heere moeten geven. Afgezien van het feit dat het niet om een moeten, maar om een mogen geven gaat, is het toch van belang eens te kijken wat er in onze hand zit als de collectezak eraan komt. Geven we op de zaterdag bijvoorbeeld 50 euro uit, als we met onze vrienden uit eten gaan – en daar is helemaal niets mis

mee – maar zit er de volgende morgen 50 eurocent in mijn hand, dan moesten we in ieder geval eens nadenken over de verhouding van hetgeen we voor onszelf besteden en wat we aan de Heere geven.

Natuurlijk hebben je kinderen, als er een stuk of 5, 6 naast je zitten, niet elke keer ieder 20 euro in de hand. Voel je niet schuldig moeders. Maar ook u zult moeten toegeven dat we in ieder geval eens moesten nadenken over de verhouding tussen het geld dat je bijvoorbeeld voor die leuke rok neerlegde en het geld in je hand op de zondag.

Als er liefde in het hart is voor de Heere, wordt het verlegen. Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen? Dan mag er soms echt wel eens sprake zijn van een echt offer. Dan mogen we zien op de rijkdom van Gods genade Die zelfs Zijn Zoon wegschonk aan een verloren wereld. Dan wordt Hij al mijn liefde waardig.

Maar misbruik de goede gewoonte van het offeren niet door bijvoorbeeld schriftelijk kritiek te uiten op het een of ander. Natuurlijk krijgt de diaken het briefje te lezen. Dat was de bedoeling ook van de anonieme schrijver. Maar God staat als het ware met lege handen. En laten we allen bedenken dat de Heere Zelf rondziet, de gemeente door, als de diakenen rondgaan om te collecteren. Dan ziet Hij ons vragend aan en zegt: Mijn zoon, geef Mij uw hart. Krijgt de Heere wel eens wat van ons? O ja, we moeten het in tijdelijk opzicht en zeker in geestelijk opzicht van een gevend God hebben! Maar juist daarom moeten we ons afvragen of we ook die verlegenheid kennen van Psalm 116: Wat zal ik met Gods gunsten overlaan, die trouwe Heere voor Zijn genade vergelden?

Bedankt echter voor de vraag! Nieuwe vragen weer hartelijk welkom!

Ds. K. Hoefnagel

Lessen uit de eerste Thessalonicensenbrief (19)

Tentenmaker en heraut

Alzo wij, tot u zeer genegen zijnde, hebben u gaarne willen mededelen niet alleen het Evangelie Gods, maar ook onze eigen zielen, daarom dat gij ons liefgeworden waart. Want gij gedenkt, broeders, onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het Evangelie Gods onder u gepredikt. (1 Thessalonicensen 2: 8-9).

Op allerlei manieren maakt Paulus in 1 Thessalonicenzen 2 duidelijk, hoe hij in Thessalonica verkeerd heeft. In deze aflevering willen we verder gaan met luisteren naar de verdediging van de apostel. Als Gods Geest deze dingen zo uitvoerig heeft laten opschrijven, kan het niet anders of daarin liggen ook allerlei lessen voor ons vandaag.

Het hart van de apostel

In vers 8 gunt Paulus ons een blik in zijn hart. Aan het begin van dat vers schrijft hij dat hij *'zeer genegen'* tot de Thessalonicenzen is geweest. Paulus roept hier – tegen de achtergrond van vers 7 – het beeld op van een liefhebbende moeder die ernaar verlangt haar kind te voeden. En in het slot van het vers zegt hij, dat de Thessalonicenzen hem *'lief geworden'* waren. Wonderlijk is dat! De apostel kende de Thessalonicenzen aanvankelijk helemaal niet. En na zijn verblijf van enkele weken natuurlijk nog maar een klein beetje. Maar toch is er liefde in zijn hart. Een liefde die God in zijn hart legde. Vrucht van de onbevattelijke liefde van Christus voor zondaren.

Zo is het nog. Als de Heere een dienaar van het Woord naar een gemeente zendt, legt Hij altijd liefde tot zo'n gemeente in het hart van een dienaar. Wat een zegen als die liefde mag blijven, verdiept mag worden en als er steeds meer een band mag komen door het Woord. Laat dat het gebed mogen zijn van dienaren en gemeenteleden!

Het is deze liefde geweest, waardoor de apostel niet alleen het Evangelie van God wilde medelen aan de Thessalonicenzen, maar daar ook zichzelf

voor over had: *'Alzo wij ... hebben gaarne willen mededelen ... ook onze eigen zielen'*. De vorige keer hebben we al iets van de betekenis van die woorden overdacht. Paulus wilde er ook mee zeggen, dat hij – na alle lijden dat hem in Filippi overkomen is – met gevaar voor zijn leven naar Thessalonica gekomen is en daar gepreekt heeft. Maar er is meer. Dat gaat Paulus duidelijk maken in vers 9.

De handen van de apostel

Paulus doet hier een beroep op de herinnering van de Thessalonicenzen: *'Want gij gedenkt, broeders...'*. De apostel wil zeggen: U herinnert zich het wel... Wat? Dat hij tijdens zijn verblijf in Thessalonica zware arbeid heeft verricht. *'Onze arbeid en moeite'*, schrijft hij. Volgens Fergusson wijst het woord *'arbeid'* naar 'je inspannen totdat je vermoeid bent', terwijl *'moeite'* verwijst naar 'werken nadat je al afgemat bent'. De apostel heeft dus gewerkt totdat hij zeer vermoeid was, en daarna heeft hij, vermoeid, doorgewerkt. *'Nacht en dag'*, zoals hij zelf met een joodse uitdrukking schrijft.

Welk werk de apostel deed, weten we uit Handelingen 18:3. Hij was *'tentenmaker'*. Dat handwerk of vergelijkbare werkzaamheden zal hij ook in Thessalonica uitgeoefend hebben. Zijn drijfveer daarbij was: *'opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn'*. Fergusson legt dat als volgt uit: Als Paulus toch om financieel onderhoud van de Thessalonicenzen had gevraagd, zou 'vanwege niet genoemde redenen de voortgang van het Evangelie anders vertraagd zou zijn onder hen'.

Fergusson wijst erop, dat Paulus door andere gemeenten wel werd onderhouden (2 Korinthe 11:8 en Filippenzen 4:14). Het is, zo schrijft hij, Bijbels dat dienaren van het Woord niet worden *'ingewikkeld in de handelingen des leeftochts'* (2 Timotheus 2:4), maar zich helemaal kunnen wijden aan de dienst van het Evangelie. Alleen als er in een gemeente gebrek, armoede of een goddeloos gebrek aan offervaardigheid

(*'profane unthankfulness'*) is, geldt het voorbeeld van de apostel in Thessalonica.

Intussen liggen in de tekening van Paulus als tentenmaker in Thessalonica, tenminste drie lessen:

[1] De bewogenheid van de apostel met zielen: Zozeer was Paulus gericht op de zaligheid van zielen en zó verlangde hij naar een goede ingang van het Evangelie, dat hij daarvoor nacht en dag wilde werken en zware handenarbeid wilde verrichten, toen dat nodig was.

[2] De wijsheid van God: Wat Paulus tijdens zijn verblijf in Thessalonica nooit heeft kunnen zien, maar wat achteraf duidelijk werd, is dat God Zijn wijze bedoeling had met Paulus' handenarbeid. Later zullen namelijk in de gemeente van Thessalonica verschillende mensen zijn die in een overgeestelijke en overspannen verwachting van de wederkomst hun dagelijks werk neerleggen. En dan zal de apostel hen oproepen om met hun eigen handen te werken en zijn voorbeeld na te volgen (2 Thessalonicenzen 3:6-12).

[3] De uitnemende liefde van Christus: Want het was Christus' liefde die de apostel bracht tot zijn zelfopofferende leven. Van nature blies Paulus *'dreiging en moord'*. Maar God veranderde de leeuw in een lam. En Christus zond Paulus in grote bewogenheid uit naar de Thessalonicenzen om het Woord onder hen te brengen.

De mond van de apostel

Intussen is de apostel natuurlijk niet alleen naar Thessalonica gekomen om daar te werken. Het ging hem erom, het *'Evangelie Gods'* mee te delen (vers 8). Als een heraut. Maar daarover Deo volente de volgende keer.

ds. A.J.T. Ruys

“... al is het dat mij mijn consciëntie mij aanklaagt” (18)

Over de plaats van het geweten in de opvoeding en de bekering

Geliefde lezer, we zijn de vorige keer geëindigd met de oproep om u te oefenen in het hebben van een gereinigd geweten. Ongetwijfeld is toen bij u de vraag opgekomen: Hoe kan ik mij daarin oefenen, zodat ik onder meer mijn naaste geen aanstoot geef? Op die vraag wil ik nu met u wat nader ingaan. Die vraag raakt het leven van de heiligmaking. Heilig voor God en mensen te leven. Een leven dat jaloers maakt, een leven dat anderen aanspoort om ook God te zoeken en te dienen.

Ik oefen mijzelf. Voor het woord ‘oefenen’ staat letterlijk in het Grieks het woord ‘ascese’, onthouding. Dan moeten we niet direct denken aan het leven van kluizenaars ver van de bewoonde wereld, maar wel dezelfde levenshouding: de onderwerping van onze zondige hartstochten. Dat betekent dat je *née* leert zeggen. Oefenen, dat is niet in eigen kracht de oude mens onderwerpen, maar door genade. Paulus roept dan ook uit: ‘Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft.’

Het is genade van God, als we *née* leren zeggen tegen onszelf, tegen onze eigen behoeften, begeerten en verlangens. Dat is voortdurende strijd, heel ons leven door. Het was ook voor Paulus een hele oefening om te sterven aan zijn eigen ik. We horen het hem dan ook zeggen in een van zijn brieven: ‘Ik sterf allen dag (1 Korinthe 15:31)’

Hoe ligt dat in uw leven? Mag daar ook de belijdenis zijn: ‘Ik oefen me alle dagen om een onergerlijk geweten te hebben voor de Heere en de naaste?’ Herkent u die strijd van Paulus?

Wettische heiligmaking

Maar let wel op. In uw gebed kunt u het tegenover de Heere belijden: ‘Heere, U hebt Uw liefde wel in mijn hart uitgestort. Daar is ook wel het verlangen om U te zoeken. Met

Paulus begeer ik U meer en meer te mogen kennen en met U te mogen leven, maar dan moet het toch zo heel anders gaan in mijn leven dan dat het er nu aan toe gaat. Dan moet dat er ook aan, en dat, en dat ... Dan zou ik toch niet meer zo veel zondigen.’ Weet u welk gevaar er dan dreigt? Dat u van het Evangelie een nieuwe wet gaat maken. Dat u meent zo veel voor Jezus te moeten doen. Dan kan er ook weer zo gauw het zoeken komen van zekerheid in onze goede werken. Let er toch op om in deze valstrik niet terecht te komen.

Sterven

Maar hoe moet ik dan toch de Heere dienen? Door te sterven aan uzelf en uw eigen verwachtingen. Eenvoudig wordt het uitgedrukt in onderstaand gedicht:

*Eigen krachten te verachten
wordt in Jezus’ school geleerd.
Lust en zinnen t’ overwinnen
past een ziel die daar verkeert.*

*Om zijn vlekken te bedekken
leert men vliën naar Jezus’ bloed.
Voor zijn kwalen leert men halen
balsem die genezen doet.*

*Hem in ’t streven aan te kleven,
zo in vreugd’ als droefenis,
wordt bevolen in de scholen,
waarin Jezus Leraar is.*

Op de geestelijke leerschool Oefenen op die leerschool betekent het te belijden: ‘Heere, ik kan het niet. Ik kan niet leven voor U; ik kan U niet bedoelen zoals U dat waard bent. Ik kan niet heilig leven voor U. Er is wel een verlangen en ik dorst naar heiligheid, maar ik kom in alles zo tekort. Het gaat niet, ik struikel in zo veel dingen!’ Maar tegelijk is er ook een aankleven van de Heere Jezus: ‘O Zaligmaker, sterk mij, ondersteun mij om zó te leven, dat U

in mijn leven steeds de eerste plaats inneemt. Geef dat door mijn leven Uw Naam verheerlijkt mag worden!’ Kom dan op Zijn leerschool, waar Jezus zegt: ‘Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart’ (Mattheüs 11:29). U bent het niet, maar Hij is het wel. Leer dan dicht achter deze Jezus aan te gaan. Blijf dicht bij Hem, luisterend naar Zijn stem: ‘Zo iemand achter Mij wil komen, die (...) neme zijn kruis op en volge Mij.’ Het is een voortdurende oefening om heel duidelijk *née* te zeggen, om de zonden te doden en het vlees te kruisigen. Om gehoor te geven aan de woorden van Paulus: ‘Doodt dan uw leden die op de aarde zijn, namelijk hoererijs, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst ...’

Gods Woord

Elke keer klinkt er in de Schrift zo’n oproep. Steeds worden we opgeroepen om de grenzen in acht te nemen die God in Zijn Woord heeft aangegeven. Daarbij is het wel nodig om ons denken en doen te spiegelen aan het Woord. Want tenslotte dreigt in het leven der heiligmaking ook nog het gevaar dat we denken ons geweten te moeten reinigen door het houden van geboden, die inzettingen van mensen zijn. Wat kunnen we elkaar toch een juk en last opleggen. Daarom hebben we het bij het oefenen van ons geweten telkens weer nodig om te vragen: ‘Heere, wat wilt U dat ik doen zal?’ We hebben bij dat oefenen dan ook steeds te bidden om het licht van de Heilige Geest. Hij kan ons leiden in het recht verstaan van de Heilige Schrift. Oefenen om een onergerlijk geweten te mogen hebben, is bidden en strijden tegelijk! Mag u dat toek doen?

ds. A.A. Egas

Adam, waar ben je? (2, slot)

“Tegenwoordig proberen sommige christenen een middenweg te zoeken tussen orthodoxe theologie en vrijzinnige theologie: ze zijn orthodox als het gaat om de centrale delen van het evangelie, maar vrijzinnig als het gaat om Genesis 1-3. Dat kan nooit goed gaan; uiteindelijk loopt dit hele denken, zoals sinds de Verlichting steeds weer gebeurd is, in voortschrijdende etappes uit op vrijzinnige theologie.”

Met deze zinnen zet dr. Willem Ouweneel zijn boek *‘Adam, waar ben je?’* in. Het betreft de stelling boven hoofdstuk 1. De bijbeltekst uit 2 Timotheüs 4 die hij daarbij plaatst, is zo mogelijk nog scherper: “Er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen; en zij zullen het oor van de waarheid afkeren en zich tot fabels wenden.” Het is vanaf het begin duidelijk wat het uitgangspunt van de schrijver is. De conclusie van zijn betoog wordt onomwonden al aan het begin geponeerd: schepping en evolutie zijn onverenigbaar. Wie beide wil combineren, levert onmiskenbaar en onontkoombaar in op de betrouwbaarheid van de Heilige Schrift als het onfeilbare Woord van God. Die kostprijs is al te hoog!

Dr. Ouweneel schreef het grootste deel van zijn boek nog voordat vorig jaar in reformatorisch Nederland de discussie begon naar aanleiding van het boek van dr. Gijsbert van den Brink *‘En de aarde bracht voort’*. Toch zag hij nog kans in dit boek zijn weerwoord te geven. Ouweneel beheerst de ‘kunst’ veel te zeggen met veel woorden. De betoogtrant is glashelder, maar door de vele herhalingen en uitweidingen is het geheel wel wat vermoeiend. Belangrijker is: zijn argumentatie is steekhoudend. Naar mijn gedachten weerlegt hij de stellingen van Van den Brink c.s. op overtuigende wijze.

Het front waartegen Ouweneel zich keert is dat van de opvatting dat Adam een “geëvolueerde *hominide*” was, in het boek gemakshalve steeds aangeduid als AGH. Dat wil zeggen: een mensachtig wezen, geproduceerd door evolutionaire biologische processen. Aanhangers van deze gedachte willen graag ruimte laten voor de idee van menselijke evolutie, en tegelijk (!) willen ze op een of andere manier vasthouden aan de noties van de historische Adam en de historische

zondeval. Daarbij vallen grote namen als die van John Stott, James I. Packer en Tom Wright, naast die van Gijsbert van den Brink. Dat ‘historische’ van Adam en van de zondeval moet dan wel worden omgebogen naar iets dat plaatsvond toen de wereld al lang bevolkt was door mensachtige wezens, en waar de dood altijd al een plaats had gehad.

Al op de eerste bladzijden van zijn boek laat Ouweneel zijn afwijzing blijken. Hij voegt zich onder meer bij woorden van de calvinistische baptist en theoloog John Piper: “Ik geloof niet in evolutie als de manier waarop Adam mens werd. Ik denk dat God Adam en Eva schiep uit het stof van de aardbodem. Ik denk dat hij uniek was en dat hij de vader van de hele mensheid is – Adam en Eva – en dat hij niet het product is van een lang evolutieproces. Ik kan dat niet rijmen met de manier waarop het in de tekst staat. En ik denk dat het erg belangrijk is dat Adam een historische figuur was, omdat dat de manier is waarop hij behandeld wordt door de andere Bijbelschrijvers. De kernpassage in Romeinen 5 stort in elkaar, en de hele aard van Gods verbondssluiting met Adam, en dan zijn val, en dan Christus die de tweede Adam is, daar blijft niets van over als Adam geen historische persoon is.”

Met dit citaat is als in een notendop de inhoud van Ouweneels stellingname weergegeven. Hijzelf heeft er heel wat meer woorden en wel tien hoofdstukken voor nodig. Bij zijn uiteenzetting over de evolutieleer wijst de schrijver op de onafscheidelijke ideologische setting daarvan. Aan het slot van dat hoofdstuk geeft Ouweneel als zijn mening, dat het onmogelijk is om consequent te geloven zowel in de betrouwbaarheid van de Bijbel als in darwiniaanse evolutie. We moeten het ene of het ander kiezen. Deze steeds weer onderbouwde stelling komt op veel plaatsen in het boek terug. Deze slotsom deel ik. Vandaar dat ik dit boek van harte aanbeveel. Laat de lezer de wijdlopiegheid maar op de koop toe nemen.

In de recensie in *De Wekker* (7 december 2018) wordt Ouweneels boek “een tegenboek bij Gijsbert van den Brinks evolutieboek” genoemd. Dat is raak getypeerd. De bespreking zelf in ons kerkelijk orgaan stelt hevig teleur. De recensent doet vermoeden dat hij de conclusies van dit tegenboek niet deelt. Eind jaren 80 van de vorige eeuw schreef ene ds. A.M. Lindeboom een boek met de titel *‘De theologen gingen voorop’*. Het

ging over de teloorgang van de Gereformeerde Kerken. Moeten we vrezen dat ooit eens een dergelijk boek over onze kerken geschreven zal moeten worden? God verhoede het!

N.a.v. Willem J. Ouweneel, Adam, waar ben je? En wat doet het ertoe? Een theologische evaluatie van de nieuwe evolutionistische hermeneutiek. Uitgeverij Buijten en Schipperheijn, Amsterdam 2018. 383 pag. Prijs € 29,90.

J.M.J. Kieviet

P E R S BERICHT

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

De werkgroep is opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen, die met homoseksualiteit worden geconfronteerd in het gezin en/of familiekring. Wanneer wij hiermee te maken krijgen, komen we voor allerlei vragen te staan. De hoofdvraag is vaak: Hoe moeten we met onze zoon/dochter die anders geaard is omgaan? Het doel van de werkgroep is om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om standpunten op te rekken of ter discussie te stellen. We nemen de Bijbel als uitgangspunt voor ons spreken en denken over seksualiteit en dat het scheppingsgegeven ons laat zien dat het huwelijk bedoeld is voor twee mensen van verschillend geslacht. Meer informatie kunt u vinden op de website: www.oudersenfamilierondom.nl

We beleggen regionale bezinningsavonden voor ouders en familieleden van mensen met een andere geaardheid. De regio's Noord/Oost en Zuid/West op vrijdag 15 februari 2019, aanvang 19:30 uur. Regio Randstad vrijdag 15 februari 2019, 20:00 uur. De locaties worden bekend gemaakt aan diegenen die zich hiervoor hebben aangemeld. We heten u alvast hartelijk welkom op deze avond. Aanmelden kan door een email te sturen naar info@oudersenfamilierondom.nl

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE BEZINNINGSKRING BINNEN DE CLASSIS LEEUWARDEN.

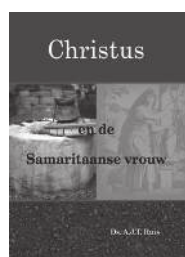
Op D.V. Vrijdag 15 februari a.s. wordt er weer een bezinningsavond gehouden.

Ds. G.J. Capellen, hoopt te spreken over het onderwerp: "Goddelijke opvoedkunde"

Deze bijeenkomst wordt gehouden in de grote zaal van de Chr. Geref. "Sionskerk", Haadwei 127 Damwoude.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen. Aanvang : 19.45 uur. Allen van harte welkom!

BOEKBESPREKINGEN

Ds. A.J.T. Ruis, Christus en de Samaritaanse vrouw, gebonden 126 blz., € 12,50 , Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt, ISBN 978 90 5741 334 6.
Het boekje bevat zes preken over de ontmoeting van Christus met de

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 19 februari 2019. Kopij graag binnen donderdag 7 februari 2019.

Ontmoetingsdag

We geven u alvast de datum door: D.V. zaterdag 4 mei 2019 in de Christelijke Gereformeerde Kerk van Werkendam.

Ds. M.C. Tanis

Nu u dit leest heeft ds. Tanis op 30 januari 2019 de hoge leeftijd van 90 jaar mogen bereiken. We willen hem van harte feliciteren met zijn verjaardag. Geregeld mag ds. Tanis nog voorgaan in de prediking in onze kerken en daar buiten. Hij schrijft nog bijdragen voor ons blad. De Heere gedenke hem samen met zijn vrouw bij het klimmen der jaren en geve in alle opzichten wat nodig is.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 27,50,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 30,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556 mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Samaritaanse vrouw. Aan het slot van de laatste preek (blz. 124 en 125) wordt de vraag gesteld wat de vrucht is op de gehouden preken. "Wat hebt u met dit woord gedaan? En als u dan nog onverzoend voor God staat, terwijl u een Christus gepredikt is, Die de meest verloren zondaar kan opzoeken. Terwijl u een Christus gepredikt is, Die de blindste zondaar de ogen kan openen. Terwijl u een Christus gepredikt is, Die de oneerlijkste zondaar kan overtuigen van zonden....Wat zult u dan, wanneer u deze Christus verworpen hebt, kunnen uitbrengen?...En de dag komt, dat de hemel voor goed op de aarde zal neerdalen. En dat heel Gods Kerk zich voor eeuwig mag verwonderen over het feit dat Hij vanuit de eeuwigheid door Samaria moest gaan, om ook mij, arme, schuldige en vijandige zondaar, zalig te maken." Zegene de Heere de lezing van deze inhoudsvolle preken.

Marnix Tijssen, De krant en het pand. Het Reformatorisch Dagblad en de ontwikkeling van de bevindelijk gereformeerde gemeenschap, paperback, 160 blz., € 12,99, KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht, ISBN 978 90 239 5547 4.

De auteur is docent aan het Hoornbeeckcollege te Goes. Het boek is een bewerking van de masterscriptie

die hij schreef ter afronding van de opleiding Kunst- en cultuurwetenschappen. Wie zich wil verdiepen in het ontstaan en voortbestaan van het Ref. Dagblad doet er goed aan dit boek te lezen. De auteur stelt dat het Ref. Dagblad de bevindelijk gereformeerde groepsidentiteit gevormd heeft en in stand heeft gehouden. Hier valt wel de vraag te stellen of de invloed van het Ref. Dagblad niet wordt overschat. De vraag wordt ook wel gesteld of de reformatorische zuil er al was voordat het Ref. Dagblad verscheen, bijvoorbeeld door het bestaan van de SGP. Het boek biedt ook een kritische bezinning op de inhoud van het Ref. Dagblad vanuit het verleden vergeleken met het heden, waarin EMG heel wat activiteiten ontplooit die er vroeger niet waren.

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

Begrafenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

**Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.**

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

* Alleen mogelijk op de achterzijde.

Neem contact
op met de
administratie!